

Андрій Смирнов
Острог (Україна)

КОЛЕКЦІЯ ОТЦЯ ТИМОФІЯ МІНЕНКА В АРХІВІ УНІВЕРСИТЕТУ АЛЬБЕРТИ

Одним із найвідоміших церковних істориків української діаспори був отець Тимофій Міненко. Він народився 5 березня 1929 року в селі Броварках Гадяцького району на Полтавщині. В 1943 р. разом з батьками виїхав на еміграцію, восени 1949 р. родина прибула до Нью-Йорку. У вересні 1962 р. священник переїхав до Торонта. Навчався в Богословській Академії в Мюнхені (1948–1949). Переїхавши до Америки, він продовжував студії в духовній семінарії св. Володимира в Нью-Йорку (1950–1957). Паралельно здобував освіту в City College of New York (пізніше перейменований на City University) на факультет Liberal Arts (1953–1957). У Канаді ці студії закінчив у 1975 р. у Brock University зі ступенем бакалавра (B.A.) історії. У 1984 р. отримав ступінь магістра богослов'я (M. Div.) на богословському факультеті Колегії св. Андрія.

30 жовтня 1955 р. архієпископ Палладій (Видибіда-Руденко) висвятив Міненка в Свято-Троїцькій катедрі УАПЦ в Нью-Йорку в сан ієрея. З 1962 р. він продовжив душпастирську працю в Канаді. Як студент і молодий священник о. Тимофій був активним членом студентських і молодіжних організацій. Протопресвітер Тимофій Міненко виявив себе активним священником, педагогом, церковним та громадським діячем. Був редактором кількох церковних видань.

З 1978 р. викладав на богословському факультеті Колегії св. Андрія літургійне богослов'я й історію Української Православної Церкви ХХ ст. Упродовж 1985–1995 рр. був деканом цього факультету. Автор численних праць на богословську і церковно-історичну тематику. Помер 30 травня 2006 р.

© *Андрій Смирнов, 2016*

Важливе значення для дослідників має колекція о. Т. Міненка, яка нині зберігається в архіві Університету Альберти в Едмонтоні. У 2011 р. збірку, яка містить 121 коробку, зінвентаризував Тарас Курило. Там зберігаються копії документів до історії УПЦ років війни із Архіву Варшавської Православної Митрополії, зроблені в 1960-х рр., та з фондів Архіву-музею УПЦ в США у Баунд-Бруці (США), зроблені 2003 р., листування митрополита Іларіона Огієнка тощо. Значна частина документів стосується історії українських православних юрисдикцій в Північній Америці. Надзвичайно цінними є чернетки неопублікованих праць священника, зокрема, про стосунки Української Православної Церкви з Вселенським Патріархатом в ХХ ст.

Решта матеріалів о. Т. Міненка передана до архіву консисторії УПЦ в Канаді (Вінніпег) та Бібліотеки та архіву Канади (Оттава).

Дослідження та опублікування матеріалів фонду о. Т. Міненка дозволить суттєво скоригувати сучасні історіографічні уявлення про становище Православної Церкви в Україні в роки Другої світової війни, показати ширший образ православ'я через прочитання прихованих структур українського минулого в категоріях «ментальної археології», закованої у доступних нам текстах. Ознайомлення церковних середовищ з історичними документами сприятиме пошуку міжцерковного порозуміння і подоланню міжправославного конфлікту в сучасній Україні.

Список основних джерел та літератури:

1. Архівна україніка в Канаді : довідник / упоряд.: І. Матяш (керівник), Р. Романовський, М. Ковтун та ін. – К., 2010.
2. Вісник (Вінніпег). – 2006. – Ч. 13-14 (1/15 липня).
3. Міненко Т., о. Православна Церква в Україні під час Другої світової війни. 1939–1945 (Волинський період). – Вінніпег ; Львів, 2000. – Т. 1.
4. University of Alberta Archives, Accession 2011-27 (Minenko Collection).